

Početna Stranica > ... > Vaša Prava > Temeljna Prava > Poslovanje i Ljudska Prava > Denmark

Poslovanje i ljudska prava

Sadržaj omogućio

Danska

Danska

1. Koju vrstu sudske zaštite mogu dobiti u vašoj zemlji kao žrtva povrede ljudskih prava koju je počinilo poduzeće? Uključuje li ta zaštita naknadu?

Sudska zaštita u slučaju povrede ljudskih prava zajamčena je Europskom konvencijom o ljudskim pravima, Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i Ustavom Kraljevine Danske (*Danmarks Riges Grundlov*). Jednako se postupa u slučaju povreda ljudskih prava koje su počinila poduzeća i onih koje nisu počinila poduzeća.

Europska konvencija o ljudskim pravima

Europska konvencija o ljudskim pravima prenesena je u dansko pravo Zakonom br. 285 od 29. travnja 1992. U skladu s danskom sudskom praksom javna tijela mogu biti odgovorna za plaćanje naknade imovinske ili neimovinske štete za svaku povredu Europske konvencije o ljudskim pravima. Prema danskoj sudskoj praksi ta je odgovornost objektivna te se primjenjuju i opća načela danskog odštetnog prava.

Povelja Europske unije o temeljnim pravima

Sva danska javna tijela u provedbi prava EU-a dužna su poštovati Povelju Europske unije o temeljnim pravima. Danski sudovi dužni su osigurati i potreban pristup pravosuđu kako bi se zajamčila učinkovita zaštita prava u područjima na koja se primjenjuje pravo EU-a. To uključuje Povelju o temeljnim pravima Europske unije.

Ustav Kraljevine Danske

U poglavljima VII. i VIII. Ustava Danske navodi se niz sloboda i ljudskih prava. Osobne slobode obuhvaćaju zaštitu osobne slobode (članak 71.), doma i privatnosti (članak 72.), prava vlasništva (članak 73.), slobode vjere i prava na nediskriminaciju (članci 67., 68. i 70.). Političke slobode odnose se na slobodu govora (članak 77.), slobodu udruživanja (članak 78.) i slobodu okupljanja (članak 79.). Ustavom je obuhvaćeno i pravo na slobodan i ravnopravan pristup trgovanju (članak 74.), pravo na javnu pomoć (članak 75.) te pravo na besplatno osnovnoškolsko obrazovanje i pravo na izbor škole (članak 76.).

Člankom 73. Ustava utvrđena je pravna osnova za pravo na punu naknadu za izvlaštenje koja se isplaćuje s obzirom na financijski gubitak koji je nastao kao posljedica izvlaštenja.

2. Postoje li posebna pravila za teške povrede ljudskih prava? Primjenjuju li se ta pravila na kaznena djela protiv okoliša ili ozbiljno izrabljivanje radne snage?

Ne postoje posebna pravila za teške povrede ljudskih prava na nacionalnoj niti na međunarodnoj razini. Međutim, načelo proporcionalnosti ima ulogu u procjenjivanju povreda ljudskih prava, uključujući težinu povrede. Sudska zaštita u slučaju povrede ljudskih prava zajamčena je Europskom konvencijom o ljudskim pravima, Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i Ustavom Kraljevine Danske.

3. Žrtva sam povrede ljudskih prava zbog aktivnosti europske transnacionalne korporacije koja je počinjena izvan Europske unije. Imam li pristup sudovima u vašoj zemlji ako nisam građanin EU-a ili ne živim u EU-u? Koji su uvjeti za traženje pravne zaštite zbog povrede mojih prava? Gdje mogu pronaći više informacija?

U načelu sve fizičke osobe u Danskoj mogu pokrenuti postupak pred nacionalnim sudovima. To se odnosi na građane EU-a i državljane trećih zemalja. Dodatne informacije i smjernice o pokretanju postupka pred sudom možete pronaći na <http://www.domstol.dk/>.

4. Mogu li pučki pravobranitelji, tijela za ravnopravnost ili nacionalne institucije za ljudska prava pružiti potporu žrtvama povreda ljudskih prava koje su počinile europske transnacionalne korporacije izvan Europske unije? Mogu li ta tijela istražiti moj predmet ako nisam građanin EU-a ili ne živim u EU-u? Postoje li u vašoj zemlji druge javne službe (kao što je inspektorat rada ili inspektorat za zaštitu okoliša) koje mogu istražiti moj predmet? Gdje mogu pronaći informacije o svojim pravima?

Nacionalna institucija za ljudska prava u Danskoj, danski Institut za ljudska prava (*Institut for Menneskerettigheder*), ima kao cilj promicanje i zaštitu ljudskih prava uključujući, među ostalim, savjetovanje danskog parlamenta (*Folketinget*), danske vlade, drugih javnih tijela i privatnih dionika o ljudskim pravima i upravljanje informacijama o ljudskim pravima. Danski Institut za ljudska prava može pomoći žrtvama diskriminacije i pri podnošenju pritužbi zbog diskriminacije, pri čemu se propisno uzimaju u obzir prava žrtava, udruženja, organizacija i drugih pravnih osoba.

Danski parlamentarni pravobranitelj u načelu se bavi samo pritužbama protiv javne uprave.

U Danskoj postoje odvojeni mehanizmi za rješavanje predmeta povezanih s povredama ljudskih prava koje su počinila poduzeća, uključujući danske sudove, Radni sud (*arbejdsretten*), Nacionalni odbor za industrijske ozljede (*Arbejdsskadestyrelsen*), Odbor za jednako postupanje (*Ligebehandlingsnævnet*), Instituciju za mirenje i rješavanje pritužbi u svrhu odgovornog poslovanja (*Mægling- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*, MKI) i druge. Kad je riječ o tržištu rada, stranke u predmetima koji mogu utjecati na ljudska prava ponekad sklapaju povjerljivi sporazum o mirenju.

5. Određuje li vaša zemlja europskim transnacionalnim korporacijama obvezu uvođenja mehanizama za podnošenje pritužbi ili usluga mirenja za povrede koje su posljedica njihovih poslovnih aktivnosti? Primjenjuju li se te obveze i na povrede počinjene izvan Europske unije? Tko je nadležan za praćenje tih aktivnosti u vašoj zemlji? Postoje li javna izvješća s informacijama o funkcioniranju sustava?

U danskom pravu europske transnacionalne korporacije nemaju obvezu uvođenja mehanizama za podnošenje pritužbi ili usluga mirenja za povrede koje su posljedica njihovih poslovnih aktivnosti.

Danska je zakonom osnovala Instituciju za mirenje i rješavanje pritužbi u svrhu odgovornog poslovanja (MKI) koja radi na stvaranju okvira za mirenje, dijalog i rješavanje sukoba.

MKI je danska nacionalna kontaktna točka OECD-a, a njegova je zadaća rješavanje pritužbi zbog, među ostalim, potencijalno neodgovornog poslovanja danskih poduzeća u Danskoj i inozemstvu, primjerice u okviru njihovih poslovnih odnosa, te nuđenje mogućnosti mirenja između oštećene stranke i stranke koja je predmet pritužbe.

MKI rješava pritužbe i može ponuditi mirenje u predmetima koji se odnose na povrede Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća, uključujući predmete koji se odnose na ljudska prava, prava radnika, međunarodne standarde zaštite okoliša i korupciju.

MKI objavljuje godišnja izvješća o svojem radu, uključujući obrađene pritužbe i postupke mirenja. Pri rješavanju pritužbe MKI može dati i javne izjave koje mogu uključivati, na primjer, kritiku postupanja poduzeća.

MKI je neovisna institucija s ovlastima za istraživanje predmeta na vlastitu inicijativu, ali ne nadzire aktivnosti danskih poduzeća.

6. Imam li posebna prava ako sam ranjiva žrtva koja traži zaštitu zbog povrede ljudskih prava koju je počinilo poduzeće? Imam li pristup pravnoj pomoći i pod kojim uvjetima? Koje će troškove pravna pomoć pokriti? Imam li pristup pravnoj pomoći pod istim uvjetima ako nisam građanin EU-a ili ne živim u EU-u?

Osobe koje su žrtve povrede ljudskih prava koju je počinilo poduzeće nemaju posebna prava (vidjeti pitanje br. 1). U Danskoj postoje dvije vrste pravne pomoći koju financira država: besplatni postupak (*fri proces*) i državna pravna pomoć (*offentlig retshjælp*). Za dobivanje pravne pomoći nije potrebno biti danski državljanin ili građanin EU-a.

Besplatni postupak

Ako je podnositelju odobren zahtjev za besplatni postupak, država će pokriti sve troškove podnositelja zahtjeva. Stoga je, među ostalim, jedan od uvjeta za besplatni postupak da dohodak podnositelja zahtjeva ne prelazi gornju granicu utvrđenu u članku 325. stavcima od 3. do 5. Zakona o sudskim postupcima (*retsplejeloven*) te da podnositelj zahtjeva nema policu osiguranja pravne zaštite ili drugu policu osiguranja kojom su pokriveni troškovi postupka. Gornje granice dohotka svake se godine povećavaju (vidjeti članak 328. stavak 2. Zakona o sudskim postupcima). Tako 2019. dohodak pojedinačnog podnositelja zahtjeva ne smije biti veći od 329 000 DKK, a kad je riječ o zahtjevu dvoje podnositelja kao para, njihov ukupni dohodak ne smije biti veći od 418 000 DKK.

Osim toga, drugi je uvjet u načelu taj da se smatra da podnositelj zahtjeva ima opravdane razloge za pokretanje postupka (vidjeti članak 328. stavak 2. Zakona o sudskim postupcima).

Međutim, u članku 327. Zakona o sudskim postupcima navodi se niz posebnih slučajeva u kojima nije uvjet da podnositelj zahtjeva ima opravdane razloge za pokretanje postupka. U takvim se slučajevima besplatni postupak odobrava ako podnositelj zahtjeva ispunjava financijske uvjete iz članka 325. Međutim, to nužno ne znači da će podnositelj zahtjeva uspjeti u postupku (vidjeti članak 327. stavak 4.).

Državna pravna pomoć

Tri su razine pravne pomoći: vidjeti članak 323. Zakona o sudskim postupcima i Izvršni nalog (*bekendtgørelse*) br. 1503 od 18. prosinca 2019. o državnoj pravnoj pomoći uz odvjetnika. Svatko ima pravo na osnovne (i besplatne) usmene savjete o pravnim pitanjima koja su važna za spor te o praktičnim i financijskim mogućnostima pokretanja postupka (1. razina).

Osobe koje ispunjavaju financijske uvjete za besplatni postupak imaju pravo i na određenu besplatnu pravnu pomoć u obliku savjeta i pripreme pojedinačnih pisanih upita, uključujući zahtjev za besplatni postupak itd. (2. razina). U slučaju spora u kojem se smatra da postoji mogućnost zaključenja spora mirenjem uz dodatnu pomoć odvjetnika, dotična osoba ima pravo i na određenu besplatnu pravnu pomoć koju pruža odvjetnik (3. razina).

Naknada za odvjetničku pravnu pomoć 2. razine u 2019. iznosila je 1040 DKK (uključujući PDV). Država plaća 75 % tog iznosa, a ostatak plaća podnositelj zahtjeva za pravnu pomoć. Naknada za odvjetničku pravnu pomoć 3. razine iznosi 2390 DKK (uključujući PDV). Država i podnositelj zahtjeva za pravnu pomoć plaćaju po polovici iznosa. Država plaća puni iznos naknade za pravnu pomoć povezanu sa zahtjevom za besplatni postupak.

Međutim, u načelu se od države ne može tražiti subvencija za pravnu pomoć 2. i 3. razine ako je od početka jasno da će troškovi predmeta prelaziti iznos od 1040 DKK odnosno 2390 DKK. Osim toga, državna subvencija za pravnu pomoć 2. i 3. razine obuhvaća samo naknade koje nisu pokrivene policom osiguranja pravne zaštite ili drugom vrstom police osiguranja.

■ Posljednji put ažurirano: 28/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.